Variabelt om kvalitet

Ådel Bergland, Ingunn Moser, red.
Kvalitetsarbeid i helsetjenester til eldre
 219 s, tab. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 2013. Pris NOK 349
 ISBN 978-82-02-40745-2

Boken er skrevet som en inspirasjonskilde og ressursbok for studenter og ulike yrkesgrupper som ønsker å arbeide med kvalitetsutvikling innenfor helsetjenesten til eldre.

Hvert kapittel har ulike forfattere, og kapitlene er sydd sammen av de to redaktørene i et detaljrikt innledningskapittel. Resten er delt i to hoveddeler. Del 1 beskriver teoretiske perspektiver og begreper når det gjelder kvalitet og læring. Del 2 er en samling av ulike kvalitets- og forskningsprosjekter beskrevet av dem som gjennomførte prosjektene. Innholdsfortegnelsen gir god oversikt over de ulike temaene.

Layouten er grei, men boken er generelt teksttung med få illustrasjoner. Språk og kapitteloppbygging varierer med de ulike forfatterne. Deler av boken er lett, velskrevet og oversiktlig, mens andre deler har tungt språk og oppleves vanskelig tilgjengelig.

I innledningskapitlet trekker redaktørene frem noen fellestemaer og introduserer kapitlene/prosjektene i tilknytning til disse. Temaene er blant annet det teoretiske grunnlaget for kvalitetsarbeid og læring i praksis, betydningen av å skape arenaer, strukturer og kultur for kvalitet, planlegging, forberedelser og forankring, kartlegging av nåværende situasjon og kulturelle aspekter. I omtalen av hvert av fellestemaene viser redaktørene til hvilke prosjekter som sier noe om dette. Denne måten å presentere innholdet på er en god idé, men oversikten forsvinner til en viss grad i teksten. Jeg savner en informasjonsramme som knytter de ulike prosjektene til de ulike fellestemaene. Det kunne gjort innholdet mer tilgjengelig dersom man ikke har tid eller lyst til å lese hele boken, men trenger konkrete råd og tips til sin egen gryende prosjektidé. Redaktørene ønsker å utfordre leseren på forholdet mellom fagutvikling, kvalitetsutvikling og forskning og viser til at de fleste prosjektene som presenteres, omfatter både fag- og kvalitetsutvikling og forskning i ulike former for samspill.

Kapitelforfatterne har ulik fag- og yrkesbakgrunn fra forskning, undervisning og praksis i ulike deler av helsetjenesten. De fleste er sykepleiere med videreutdanning, men forfatterstaben består også av leger, ergoterapeuter, sosiologer og en fysioterapeut. Den faglige bredden bidrar til mangfoldet, men også til den store variasjonen i presentasjonsform og tilgjengelighet.

Anette Fosse
 Fastlege, Mo i Rana

Medisinhistorisk bjørnetjeneste

John Hill
The old man's guide to health and longer life
 74 s, ill. London: The British Library, 2013.
 Pris USD 10
 ISBN 978-0-7123-5898-9

Dette er en ny utgave av en helseopplysningsbok fra 1750. Det står ingenting annet om forfatteren enn tre linjer bak på omslaget, der det heter at «John Hill was a mid-eighteenth-century physician and actor, who published prolifically on the natural sciences». John Hill er et ganske vanlig navn, men dette må være John Hill (ca. 1716–1775) som hadde medisinsk utdanning fra Edinburgh, drev et apotek i London, opparbeidet et stort ry som botaniker, og i årene 1759–1775 ga ut et stort verk på 26 bind om plantenes systematikk. Ellers drev Hill en utstrakt forfattervirksomhet på mange felt og var en ivrig samfunnsdebattant. At han skal ha satt spor etter seg som «actor» i betydningen skuespiller, finnes intet om.

The old man's guide to health and longer life er ikke en faksimile, men er satt opp på en litt gammelmodig måte. Leseren vet altså ikke hvordan boken opprinnelig så ut. Det kan forvirre, blant annet fordi den nå er utstyrt med «morsomme», gamle illustrasjoner. Det gis riktignok «picture credits», men heller ikke mer, f.eks. om hvorfra bildene er hentet, og hva de skal forestille. De fleste illustrasjonene er tydeligvis også fra en annen tid og har lite med innholdet å gjøre. Det er dårlig forleggerhåndverk å presentere en tekst på denne måten.

I de 18 korte kapitlene gir forfatteren råd om hva man skal gjøre, og eventuelt ikke gjøre, for å få et godt og enda lengre liv hvis man er en gammel mann. Helseopplysning og populærmedisin var en litterær sjanger på 1700-tallet. Fordi årsakssammenhengene mellom helse og levekår den gang var temmelig uklare, gjengir denne litteraturen svært ofte forfatterens velmente synsing, mer enn faktisk kunnskap. Slik er denne boken også. Men den var neppe skrevet for å være *morsom*.

Fagområdet medisinsk historie er faktisk en del plaget av at enkelte synes medisinske temaer som er revet ut av sin kontekst, er ustyrtelig morsomme. Utgivelser som denne går inn i en slik anekdotisk kultur. De som står bak denne nyutgaven har gjort både John Hill og medisinhistorien en bjørnetjeneste.

Bak på omslaget står å lese at boken «will be the perfect gift for a man of more mature years». Ikke til meg.

Øivind Larsen
 Professor emeritus, Institutt for helse og samfunn
 Universitetet i Oslo